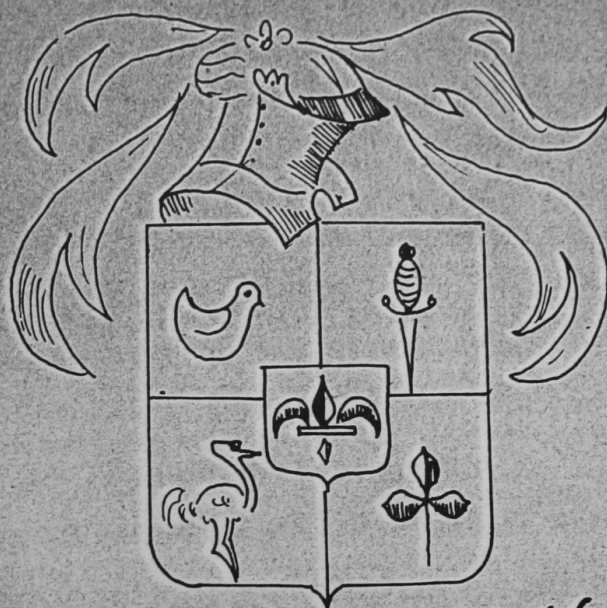

134

A: XX

3/1979

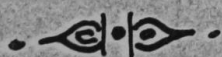
De V Geslachten van Hoegaarden

Trimestriële Uitgave

Bulletin Trimestriel

Les V Lignages de Hougaerde

• 't Nieuwhuys •
Ernest Ourystraat 2.4
3320 Hoegaarden

Familie Schoon

Art. 480⁷ : DE OORLOG TUSSEN DE MEREL- & KLAVERGILDE
=====

In art. 465 van Familieschoon was er sprake van oorlog tussen de twee Sweertsgilden. Wij willen deze gebeurtenissen wat klaarder belichten.

1. De inzet

Vanaf de Nieuwe Tijd (1805) moesten de afstammelingen die tot de Confrerieraad der V Geslachten wilden gekozen worden, eerst deel hebben uitgemaakt van hun eigen stam- of gilderaad, waardoor deze periode als proeftijd of "stagie" werd beschouwd, om over hun geschiktheid "capaciteit" te kunnen oordelen.

Bijgevolg onstond er eerst een onderlinge naijver om bij de Raad van hun geslacht te worden opgenomen en vervolgens ontstonden er "intriges" om eventueel tot de Confrerieraad verkozen te worden. Het was een echte politiekvoering op zich zelf.

Bij de Gulden Lelie (Van Nerumgilde) was dit minder het geval, t.t.z. niet zo zicht- en tastbaar, omdat er van bij de aanvang een strenge gedragslijn werd toegepast, gegroeid uit hun eigen familiekultus, die alle intriges onmiddellijk de kop inbeukten en ook omdat er geen gebrek was aan mannelijke naamdragers, die hun kandidatuur stelden en de nodige geschiktheid bezaten.

Bij de geslachten Hoebanx (Zilver Zwaard) en Struys (Zilver Struisvogel) waren de onenigheden desbetreffende ook miniem, omdat over het algemeen, de interesse er niet zo hoog lag, want in hun rangen streefden slechts een paar families naar de titels. Doch dit verwekte wel een vroegtijdige verzwakking voor deze geslachten.

Maar tussen de Sweertsgeslachten (Zwarte Merel en Groene Klaver) laaide de onderlinge strijd des te heviger op, omdat zij zich, de ene zowel als de andere en vooral de ingeënte familietakken, als de enige en meest bevoorrechte afstammelingen van de oude Sweertsdynastie waanden. Hun rivaliteit ter beoging van Raadstitels, lokte enerzijds bij de Gulden Lelie een grote waakzaamheid uit, wijl zij niet vreemd bleef aan de aanwakkering ervan om haar eigen macht te verstevigen en gaf anderzijds bij de geslachten Hoebanx en Struys aanleiding tot afzijdigheid, onverschilligheid en verflauwing. Zo ging het echter niet in de Sweertsgilden, waar een echte oorlog uitbrak. Maar alles samen verzoorzaakte deze oorlog, de breuk en de scheuring van het familieverbond en de ontbinding van de Confrerie en haar Geslachten.

Dit artikel beperkt zich echter tot de veten en hartstochten tussen de twee Sweertsgilden, die elkaar het been betwistten, terwijl de waakzame Leliegilde het vlees ondertussen wegkaapte en de andere twee toeschouwers passief bleven kijken, zoals naar een hanenkamp. De Confrerieraad kwam praktisch gezien, zeer weinig tussen omdat volgens de ingestelde wetten, de gilden of allianties, zelfbeschikkingsrecht genoten om hun eigen bestuur te kiezen en hun eigen was te reinigen.

Maar dat laat ook veronderstellen dat de Hoofdraad, die ongestoord de verzwakking van de Geslachten liet begaan, niet durfde tussen komen en zelf bepaalde zaken te vezwijgen had.

Een feit is zeker, namelijk dat de families die door huwelijk bij de Geslachten binnen traden, nieuw bloed schonken aan de oude Schepenfamilies, maar ook virussen meebrachten, die de Geslachten ten val brachten.

2. Een nieuwe bezem keert goed

Tussen 1780 (overgang van de familieraden naar de definitieve start van het gildeleven) en 1794 (stopzetting van alle openbaar gildeleven, omwille van de franse revolutie en overschakeling naar de Conspiratie), vlotte alles perfekt.

Toen werd de MERELGILDE beheerd door :

- haar Ouderdomsdeken Ant. Balth. Sweerts ° 1742 (zoon van de stamvader en stichter ServaersSweerts), griffier in de Regentie en ook in de Confrerieraad.
- haar Onderdeken, zijn schoonbroeder Henri Lowet uit Overhespen, ° 1736
- haar Raadsheer, zijn andere schoonbroeder Henri Gabriel Michiels uit Tienen ° 1744, die in kumul de schriften van griffier en comptorist bijhield. Hiervan werd hij in 1785 ontlast door zijn schoonzoon Mathieu Dewilde uit Tienen, ° 1757. Allen waren zeer invloedrijke burgers.

En zo bleef het tot bij de opheffing van de gildebedrijvigheid in 1794.

In de KLAVERGILDE ging aanvankelijk ook alles naar wens. Daar was het bestuur samengesteld uit :

- de Ouderdomsdeken Hubertus Sweerts ° 1716, stamvader en stichter van deze gilde en broeder van de stamvader der Merelgilde. In 1788 klom hij op tot Hoofddeken van de Confrerie en was tevens Rekenplichtige in de Hoegaardse Dorpsraad.
- de Onderdeken, zijn zoon Servais Sweerts ° 1742, brouwer te Hoegaarden.
- de Raadsheer, zijn jongere zoon Joannes Hubertus Sweerts, ° 1752, Pastoor en later Landdeken van Hoegaarden Deze hield tevens de griffier- en comptoristboeken bij.

In 1790 stierf de Gildedeken en zijn zoon Servais volgde hem als Ouderdomsdeken op en werd terzelfdertijd Comptorist in de Hoofdraad. Joannes Hubertus Sweerts bezette de zetel van Onderdeken in de gilderaad, wjl Jacobus Sweerts, ° 1769, O/Pastoor en later Pastoor te Hoegaarden en zoon van de nieuwe Dekan der Klavergilde, de plaats van Raadsheer innam. De boeken van griffier en comptorist werd in dit geslacht ambtshalve door de Raadsheer bijgehouden eeb traditie die later zou teloor gaan. En bleef de toestand ook hier gezond tot in 1794 bij de komst der fransen.

Het enige verschil tussen deze twee Sweertsgilden was, dat bij de Merel, wegens gebrek aan naamdragers, aange trouwden tot de Raad werden betrokken, terwijl bij de Klaver zuivere afstammelingen en naamdragers van het Sweertshuys de teugels in handen hielden.

3. Nieuwe meesters, nieuwe wetten.

Na de heropleving van het Confrerie- en Gildeleven in 1805, werden de Merel- en Klavergilde tot een enkele Sweertsalliantie omgevormd. De gemeenschappelijke Raad moest nu bijgevolg worden samengesteld, uit eventueel leden van beide geslachten. Maar hier kwam een nieuwe wet bij te pas.

Het moesten geen naamdragers meer zijn gezien hieraan een gebrek was bij de Merelgilde, maar wel "geschikt bevonden bloedafstammelingen, die de titel en de functie wilden aanvaarden en konden uitvoeren. Bovendien zouden zij volgens ouderdom, hetgeen echter geen voorkeur meer schonk, hun plaats in de gildehiërarchie innemen. Bij de Gulden Lelie bleef "het naamdragen" in tegendeel verplicht.

De verkiezing tussen de verschillende kandidaten moest bij geheime stemming door de ganse vergadering van het betrokken geslacht gehouden worden, doch voor de aanstelling van hun Gildedeken, had de Hoofdraad van de Confrerie veto- en benoemingsrecht.

De oudste in leven zijnde kandidaten op dat ogenblik waren: Antoon Balthazar Sweerts, de Oud-Deken der Merelgilde, Jacques Lowet (Merel) ° 1768 Pastoor te Melkwezer en zoon van de oud O/Deken uit de Zwarte Merel en ten slotte ook nog Jacobus Sweerts ° 1769, op dat ogenblik O/Pastoor te Hoegaarden en oud-Raadsheer der Klavergilde. ^{uit gedreven Peter}

^{Kapitein} Alles verliep zonder moeilijkheden, want de oude Raadsleden Michiels en Dewilde hadden zich wegens beroepsbezigheden terug getrokken. Anderzijds verzaakte Ant. Balth. Sweerts aan de Dekentitel, om reden van de nog slepende politieke gevolgen tegen zijn persoon ten tijde van het Schrikbewind (zie art. 425), wjl Lowet ook zijn plaats afstond, omdat hij van uit Melkwezer zich niet met hart en ziel kon inzetten.

Zodoende zag de nieuwe Raad van de Sweertsalliantie er uit als volgt :

- Gildedeken : ^{Pater} ~~O/Past.~~ Jacobus Sweerts (Klaver) die nu ook tot Onderdeken van de Confrerie werd verheven.
- Onderdeken : Ant. Balth. Sweerts (Merel)
- Raadsheer : Past. Jacques Lowet (Merel)

En om de zetelverdeling onder de twee geslachten te eerbiedigen, kwam er nog een bij, namelijk :

- Griffier-Comptorist: Jean Sweerts (Klaver) ° 1774, beenhouwer te Hoegaarden en zoon van de Oud-Deken ~~van de~~ Servais Sweerts uit de Klavergilde.

In 1808 overleed Ant. Balth. Sweerts en moest vervangen worden door een Merel-afstammeling, doch er waren geen beschikbare kandidaten, zodat Jacques Lowet (Merel) Onderdeken werd en Jean Sweerts (Klaver) Raadsheer, in kumul tevens houder van het griffier- en comptoristschap. Dus waren de Klavers in de meerderheid (2 tegen 1) maar alles bleef in der minne verlopen.

Nochtans, de verzaking van Michiels en Dewilde uit Tienen stemmen tot nadenken.

4. Het eerste incident

In 1827 stierf de Raadsheer en bij deze gelegenheid wilden zij terug gelijkheid brengen in de verdeling van de Raadszetels. Zodoende moesten er twee leden gekozen worden, een uit elk geslacht. De stammen kwamen samen in hun toenmalig lokaal "de genese capelle" op het gemeenteplein, om elk langs hun kant hun kandidaat te verkiezen.

De kandidaten zijn ons niet bekend, maar wel deze die achteraf protest aantekenden, zodat zij waarschijnlijk bij de kandidaten behoorden.

De Merels kozen Antoine Dewilde ° 1788 uit Tienen, zoon van Mathieu Dewilde, laatste Raadsheer vóór het Schrikbewind en de Klavers hadden hun voorkeur gegeven aan Hubert Sweerts ° 1788, landbouwer te Hoegaarden, ^{broeder} ~~kezijn~~ van de overleden Raadsheer.

Tegen de eerste aanstelling was geen verzet opgerezen, maar wel tegen Hubert Sweerts. Het was Servais Rondas ° 1772 uit Tienen, ^{Philippe} ~~eveneens~~ ^{Philippe} ~~kezijn~~ van de overledene die protest aantekende, omdat hij de oudste was en zo goed als Sweerts tot de Klaver behoorde.

Maar de leden van de Klavergilde hadden Hubert Sweerts gekozen, omdat hij in Hoegaarden woonde, ^{Philippe} ~~woonde~~ ^{woonde} en bovendien een naamdrager was. Deze elementen waren door de nieuwe wetten van 1805 niet vereist, maar wel aanbevolen. ^{Philippe} ~~Dech~~ ^{Philippe} ~~vermits~~ de geslachten zich zelf mochten uitspreken, wat ook gebeurd was, viel hier niets aan te tornen, want het ouderdomsrecht speelde geen overwegende rol meer.

Nu moesten de verkozenen ingesteld worden en dat gebeurde als volgt : Sweerts werd Raadsheer en Dewilde griffier en Comptorist. Maar ook dit werd betwist, door Dewilde deze maal, die de titel van Raadsheer begeerde, doch het bleef bij de beslissing, gezien Dewilde meer geschikt was dan Sweerts om de schriften en rekeningen bij te houden. Grote misnoegdheid vanwege Dewilde, die door Rondas werd opgezweept, maar de Gildedeken Pastoor Jacobus Sweerts liet hen duidelijk verstaan, dat de verkiezing wettig was gerlopen en dat de functies en titels te nemen of te laten waren zoals beslist was. Dewilde aanvaardde. <sup>Vdieu in aut-
wijzen herwondt</sup> **Gezien Philippe Sweerts te ver woonde, werd hij als Raadsheer gesubstitueerd door zijn neef Servais Sweerts".**

In 1841 was de Gildedeken gestorven, die tevens Onderdeken was in de Confrerieraad en nu brak de ocrlog los, want begeerde plaatsen waren vrij gekomen. Pastoor Jacques Lowet verzaakte andermaal aan de Dekentitel in de Raad der Sweertsalliantie, zodat deze door het ^{" Philippe Sweerts (pro forma onder naam van Hubertus II), andermaal, gesubstitueerd door Servais Sweerts, tot hevig protest vanwege...."} ~~voterecht~~ van de Hoofdraad toegekend werd aan de Raads-

flict, want er moest immers nog een nieuwe afstemming uit de Klavergilde worden gekozen, om het zetelevenwicht te bewaren. De keuze viel op Constant Vandertaalen, zakenman te Hoegaarden, ° 1803, zoon van Professor Vander- van de stamvader Hubert Sweerts en kleinkozijn van de afgestorvene.

Bovendien was hij in 1830 gehuwd met een dochter uit de Gulden Lelie, Elisabeth Van Nerum, wiens moeder Elisabeth Sweerts een bloedeigen nicht was van Rondas. En ten slotte bekleedde Vandertaalen sinds 1827 reeds de functie van Collateur in de Fundatieraad der Studiebeurzenstichtingen van de Geslachten. Hij vergaarde dus alle kwaliteiten om de politiekvoering der Schepenfamilies te Hoegaarden te dienen.

Maar Servais Rondas ° 1772, zoon van Notaris Rondas uit Tienen, kleinzoon van de stamvader, kozijn van de overleden Gildedeken en half-broeder uit het 2e bed van vader Vandertaalen, ging heftig te keer en beriep zich op het feit, meer rechten te hebben dan Constant Vandertalen, gezien hij een graad dichter stond in de afstammingstafel der Geslachten en ook omdat Vandertalen reeds een zetel bekleedde in de Fundatieraad.

De Gulden Lelie van haar kant had echter de Sweertsen bewerkt, die het talrijkst waren op de verkiezingsvergadering en hun stem hadden gegeven aan Vandertaalen in plaats van aan Rondas. Doch deze laatste, aangehitst door Dewilde, eiste de onmiddellijke vernietiging der benoeming van Vandertaalen en vroeg een nieuwe verkiezing aan, onder voorwendsel dat de vorige onder invloed van derden (Gulden Lelie) was geschied.

Het rekwest werd voor de Hoofdraad van de Confrerie gebracht, waar de oude Dr. Henri Van Nerum als Hoofddeken, het grote woord voerde.

Maar de toestand geraakte nog ingewikkelder. Door het afsterven van Pastoor Jacobus Sweerts, die tegelijkertijd als Onderdeken in de Confrerieraad zetelde en Provisor was van de Fundatieraad, moest er een Klavertelg worden aangeduid, om in de Hoofdraad te zetelen als Raadsheer. Noteer dat Henri Lintermans uit de Hoebanck-Struys Alliantie en oud-Raadsheer, ondertussen tot Onderdeken in de Confrerieraad was opgeklommen.

De samenstelling van de Hoofd- en Gilderaden ging altijd met grote moeilijkheden en intriges gepaard. Men zou durven denken dat er fortuinen mede bemoeid waren, maar het ging slechts om de eer en de onderduimse politieke kuiperijen.

En weer was het de Gulden Lelie die achter de schermen optrad, ten voordele van Vandertaalen deze maal, die door de steun der Leliëgilde verkozen werd.

Dat deed nochtans de bom ontploffen en was het begin van het drama, dat tot de ontbinding der Geslachten leiden zou.

Rondas en Dewilde spanden samen. Eerstgenoemde scheurde zich van de Geslachten af en de andere gaf zijn ontslag bij de Gilderaad. En in deze vete werden zij door hun beide familietakken gevolgd, waardoor de Sweertsalliantie aanzienlijk verzwakte.

En ook Pierre Dewilde, geneesheer en Schepen te Tienen, broeder van Antoine, deed van zich spreken. Hij verweet, en niet volledig ten onrechte, aan de Hoofddeken Henri Van Nerum, de verkrachting der wetten van de vaders en het toepassen van intriges, alleen en uitsluitend om in de Hoofdraad de Hoegaardse politiekvoering te dienen en hierdoor terzelfdertijd de Leliëmacht te verstevigen (hier valt te melden, dat Vandertaalen meer met

de Gulden Lelie was ingenomen, dan met zijn oorspronkelijk en eigen geslacht, de Klaverstam). Doch de Confreriedeken stoorde zich weinig aan deze argumenten en dreef ongestoord zijn eigen wil door.

Klaverraad

Tot besluit van dit alles moest bovendien, door het ontslag van Antoine Dewilde, nog een plaatsvervanger uit de Merel worden gevonden, doch er boden zich geen kandidaten aan. Om de verzoening echter in de hand te werken, had de Klaverdeken ~~Hubert Sweerts~~, de zetel aangeboden aan Pierre Dewilde, maar hij liep een grote belediging op. Dewilde weigerde met de woorden "niet met een boer te willen samenwerken". Deze belediging aan hun Deken aangedaan, vergramde ten eerste de Sweertsen uit de Klaverstam.

Dan viel de keuze op Jean Jacques Lowet ° 1801 uit Hoegaarden, neef van de O/Deken Past. Jacques Lowet en kozijn van de gebroeders Antoine en Pierre Dewilde. Na lange en moeilijke onderhandelingen aanvaardde deze het aanbod in het belang van de Geslachten.

De zetelverdeling van de Sweertsraad zag er ten slotte uit als volgt :

- Deken : Hubert Sweerts (Klaver) 63 jaar oud
- O/Deken : Past. Jacques Lowet (Merel) 73 jaar
- Raadsheer : Jean Jacques Lowet (Merel) 40 jaar
- Griffier-Comptorist : Constant Vandertaelen (Klaver) 38 j.

6. Een nieuwe storm

indirecte
servais

De kalmte scheen terug ingetreden, maar zou van korte duur zijn. In 1854 overleed de Onderdeken en als enige kandidaat bood Antoine Dewilde, die in 1841 zijn ontslag had ingediend, zich terug aan. Hij werd door zijn geslacht verkozen en trad tot de Sweertsraad toe in de functie van Onderdeken, hem door de vredelievende ~~Gilde~~deken Hubert Sweerts aangeboden uit hoofde van het ouderdomsrecht. Hij was ouder dan de Raadsheer Lowet.

Maar gedurende 8 jaren zou hij Vandertaelen weten te pesten en Lowet langs zijn kant krijgen, waardoor het Gildeleven in grote maten verlamd werd.

Rond die tijd was het opkomend liberalisme in de Geslachten binnen gedrongen, door de afstammelingen uit de families Dumont en Putzeys der Klavergilde. Zij verzetten zich met alle middelen tegen Vandertaelen en zijn katholieke vrienden uit de Hoofdraad en de Lelieraad. Zij gingen zelfs zover, dat zij de Confrerieraad niet meer wilden erkennen en een eigen "Vrije Raad" oprichtten, met alle afvallige leden uit de Geslachten. En het was deze Raad die Dewilde en Cie steunde in hun strijd tegen de Hoofdraad en hun volgelingen.

In 1856 kwam plots de dood van Constant Vandertaelen, hetgeen nog grotere verwikkelingen teweeg bracht. Nu moest een afstammeling nult het Klaverhuis worden aangevuld. Onder impuls van dit huis, gesteund door de Hoofdraad en de Gulden Lelie, viel de keuze op Henri Vandertaelen, ° 1832, die zijn vader niet alleenlijk in de gemeenteraad van Hoegaarden opvolgde, maar ook op 24 jarige leeftijd tot Raadsheer in de Hoofdraad werd verheven en tevens tot Griffier-Comptorist in de Sweertsalliantie benoemd.

Jean Jacques Lowet, bewerkt door de families Dewilde en Rondas, tekende protest aan, omdat de zoon Vander-

taelen, veel te jong was en hij geen proeftijd had door-
gemaakt, noch in de Gilde-, noch in de Fundatieraad.
Bovendien was zijn benoeming tot Raadsheer in de Confre-
rieraad een hoon ten opzichte van waarnemend Deken Servais Sweerts en.."
aan wie volgens het ouderdomsrecht de functie had moeten toe-
komen. Wilden zij hierdoor 'Servais' Sweerts langs hun kant
krijgen? Zij hadden echter niet volledig ongelijk, want
Sweerts was 58 jaar oud en Vandertaelen pas 24. Maar de
ene maal paste de Hoofdraad de ouderdomswet toe en de
andere maal niet, want volgens de aanpassingsdekreten
van 1805, schonk de ouderdom geen voorrecht meer, werd
wel in bepaalde gevallen toegepast, maar speelde wette-
lijk geen rol meer. Een zeer dubbelzinnige beslissing,
die aan het vetorecht van de Hoofddeken alle vrijheid
van handelen liet.

Henri Vandertaelen woonde te Hoegaarden, diende
de politiek van de Hoofdraad en was begaafd. Hij was
wettig verkozen en bleef verkozen en Sweerts ging er mede
akkoord, misschien schijnbaar en onder drukking, maar
het veroorzaakte geen breuk.
Doch een ander verzet rees op, namelijk vanwege Louis
Dewilde deze maal, geneesheer te Tienen en zoon van Pier-
re. Hij betitelde de Hoofdraad als "een grote kindertuin-
zinspelend op de jeugdige ouderdom van Vandertaelen.
Gesteund door zijn familietak, vroeg hij de ontbinding
aan van de Confrerieraad en de instelling van de Vrije
Raad. (Hierachter stak Putzeys en Cie).

Zijn aanvraag werd natuurlijk verworpen en van-
af toen brak de echte oorlog los. De Hoofdraad, om de
kalmte te bewaren, liet Louis Dewilde tot plaatsvervanger
van Constant Vandertaelen benoemen als collateur in de
fundatieraad van de rijkbedeelde studiebeurzen der Ge-
slachten. Louis Dewilde aanvaardde op voorwaarde dat hij
ook het griffier- en comptoristschap der Sweertsalliantie
zou bekomen. De vergadering ontaardde in hoogloplaat-
de hartstochten en grote woorden, die oversloegen in een
handgemeen tussen de twee partijen. Zij gingen elkander
met de florette en de wandelstok te lijf. Tafels werden
omver geworpen en veel schade veroorzaakt in hun lokaal,
de "gense capelle" en ook verwondingen toegebracht.

Toen de wetsdienaars verschenen bedaarde de
strijd. De kalmte trad opnieuw in, maar de vrede was nog
ver van getekend. De ganse Confrerie met haar geslachten
was een edhte soep geworden, waarin alles overhoop lag
en verlamd in de grootste wanorde. Zowel in de Hoofdraad
als in de gilderaden heerste onenigheid, die oude veten
deden oprakelen, waardoor de toestand alleen verslecht
werd.

De Hoofddeken hield het echter bij zijn beslis-
sing, Vandertaelen bleef in zijn functies behouden en
Louis Dewilde werd collateur, te nemen of te laten.
Hiermede gingen de afstammelingen uit de Geslachten uit
elkaar terwijl de Confrerieraad, de bedrijvigheid
trachtte voort te zetten. De tijd zou alle wonden wel
helen, dachten zij, maar daarin vergisten zij zich deer-
lijk.

7. Complot en intriges

In 1962 werd besloten om Servais SWEERTS officieel te kronen en in titel te stellen als Alliantie-Deken der Sweertsen, om een einde te stellen aan de verwarde toestand, maar dadelijk eiste de O/Deken.."

Antoine Dewilde, 74 jaaroud, (Merel), de titel op, waarin hij gesteund werd door de Raadsheer Jean Jacques Lowet, 61 j. -(Merel)-. Maar de Griffier en Comptorist Henri Vandertaelen, die ondertussen te Hoegaarden als Schepen de grote man was geworden en samen met Dr. Jean Bapt. Van Nerum, "les mélomanes de la Grande Ghète" had opgericht, trad in de oppositie en riep zijn geslacht, de Klaverstam, samen, om tot de verkiezing van een nieuw kandidaat overte gaan. die normaal uit de Klaver moest komen, om het zetelevenwicht tussen Merel en Klaver te behouden".

De verkiezingscampagne, die even hoge stochten verwekte als de gemeenteverkiezingen, was zo listig voorbereid, dat de Merels een verpletterende nederlaag opliepen. Zij behielden de dienstdoende Deken : de 64 jarige Servais Sweerts, naamdrager uit het stamhuis, gemeentebode en vertrouwensman van de burgemeester, zoon van de oude Raadsheer Jean Sweerts, kleinzoon van de laatste gildedeken en comptorist uit de Hoofdraad vóór de Revolutietijd en bovendien neef van de vorige Alliantie-Deken Hubertus II (Philippe Sweerts), die hij zo lange jaren had vervangen". m had hij alle stemmen behaald, maar bij de Merelafstammingen had Antoine Dewilde ook de meerderheid behaald. En wanneer de twee stammen in alliantieverband vergaderden, kwam het tot geen akkoord, zodat nu de Hoofdraad zich moest uitspreken.

Volgens het ouderdomsrecht zou het normaal Dewilde moeten geweest zijn, om tot Gildedeken der Sweertsen te worden gekroond, maar de Hoofdraad beriep zich op het ingestelde vetorecht en schonk zijn voorkeur aan een naamdrager uit het Sweertshuis.

In de Raad die deze beslissing had genomen, zetelde de 30 jarige Vandertaelen, zijn 59 jarige achterkleinkozijn Pastoor Charles Van Nerum (O/Deken) en de 61 jarige Hoofddeken Norbert Lintermans uit de Hoebancx-Struys-alliantie. Het waren allen uitgesproken katholieken, die zeer goed met elkaar omgingen en ook niet vreemd waren aan intriges om hun doel te bereiken en hun eigen macht te verstevigen.

Tot grote voldoening der Klavertelgen en tot algemene misnoegheid der Merelafstammingen, was het Servais Sweerts die tot Deken van de Sweertsen werd uitgeroepen. Het zou aan de Geslachten echter duur te staan komen en de gevolgen bleven niet lang uit.

Antoine Dewilde en Jean Jacques Lowet dienden hun ontslag in bij de Gilderaad, terwijl Louis Dewilde ook de Fundatie-raad verliet. Hun familietakken volgden hen en ook de twijg Rondas en de aanhangers van de Vrije Raad. Zij verklaarden de totale oorlog aan de Hoofdraad, aan Vandertaelen, aan de Sweertsen en aan de Gulden Lelie. Het werd een echt broederconflict onder de Geslachten. Overal in alle rangen en in alle takken waren voor en tegenstanders, zodat men er niet goed wijs meer uit werd, wie trouw was gebleven of niet.

Rondas wierp de handschoen naar Vandertaelen en daagde hem in duel uit. De tweestrijd moest doorgaan in de Kluys, op het erfgoed der Sweertsen. De getuigen van beide partijen hadden zich reeds opgesteld, maar toende twee duelerenden verschenen, daagden ook plots Pastoor Charles

van Nerum (Onderdeken uit de Hoofdraad) op. Hij verbood aan Vandertaelen het wapen op te nemen en verzocht aan Rondas om zich te verwijderen. Deze laatste weigerde en rüchtte zijn wapen op de Pastoor, maar toen verscheen ijlings de veldwachter Gregoire Moreau, die proces-verbaal opstelde, de wapens in beslag nam en het duel verbood.

Vandertaelen en Rondas bleven sindsdien aartsvijanden, maar hiermede was de zaak bij de Geslachten niet opgelost. In de Sweertsraad waren nog alleen de Deken Servais Sweerts en zijn kleinkoosijn, de griffier-comptorist overgebleven, zodat twee nieuwe leden uit de Merelstam moesten benoemd worden. En het was in deze stam dat zich een nieuw complot vormde, want plotselings daagde de 65 jarige Pierre Dewilde, vader van de ontslaggevende Antoine Dewilde, terug op als enige kandidaat. Zijn geslacht had hem met eenparigheid van stemmen verkozen, zodat hij ambts-halve in de Raad opgenomen werd.

Dewilde was de oudste en eiste het Dekenschap der Sweertsen op, maar dit werd hem geweigerd, omdat Servais Sweerts een naamdrager was en dat de Hoofdraad zijn benoeming "voor het leven" reeds had bekrachtigd. Bijgevoel werd Dewilde Onderdeken en Vandertaelen bleef griffier-comptorist.

Nu moest er nog alleen een Raadsheer worden verkozen en na lang aandringen van de Hoofddeken Lintermans, stemde de 45 jarige Eugeen Dewilde, er uiteindelijk in toe, deze functie te aanvaarden. Hij was de neef van Pierre Dewilde en een rijke burger uit Tienen, die zich sinds 1851 als rentenier te Hoegaarden had gevestigd, maar hij leefde niet in de beste verstandhouding met zijn oom. Hier wordt verondersteld dat zijn benoeming een gewilde zet was van de Hoofdraad.

Pierre Dewilde, die de aanstelling van zijn neef koud aanvaardde, voelde wellicht het complot dat tegen hem werd uitgespeeld en zwoer alsdan voor hoog en laag en al wie het maar horen wilde, dat hij de Confre-rieraad zou kolderanen door de Vrije Raad laten vervangen. En daarin werd hij gesteund door zijn volgelingen uit de Merelstam (allen ingeënte takken) en ook door de liberale aanhangers van Putzeys. Deze laatste die sinds 1856 in de Ereraad der Geslachten zetelde, was goed geplaatst om zijn katholieke tegenstrevers uit de Hoofdraad te treffen. Hij had zijn ontslag bij de Sweertsalliantie ingediend, om tot de oprichting van de Vrije Raad over te gaan, maar was in de Ereraad blijven zetelen, die hij als de enige en officiële hogere beschermraad beschouwde van de nieuwe in wording zijnde Confrerie. Hiermede bedoelde hij de Vrije Raad met zijn afgescheurde takken. Maar hij mislukte in zijn opzet, want de Vrije Raad zou langzaam uitsterven zoals hij ontstaan was en nooit de plaats van de oude Confrerie innemen.

En tot overmaat van ramp werd een nieuwe familievete tussen de takken Lowet en Vandertaelen ten tonele gebracht. Vandertaelen was in 1862 de schoonbroeder geworden van Jean Jacques Lowet, door zijn hu-

welijk met Blandine Coenegras, de zuster van Lowet's vrouw. Maar het boterde niet al te wel in het gezin van Vandertaalen, hetgeen de haat van de families Coenegras en Lowet op Vandertaalen trok. En bovendien begon deze laatste ook geschillen te krijgen in zijn eigen stam, de Groene Klaver, hetgeen hem meer en meer naar de Leliegilde dreef, waaruit hij langs moederskant was gesproten. Dat incident lokte vanwege de Sweertsalliantie ook allerlei moeilijkheden uit, rechtstreeks tegen de Lelie gericht deze maal. zodat alles overhoop lag.

Onenigheden in de Ereraad, waar Putzeys ook in botsing was gekomen met de Nombaarvader Pastoor Charles Van Nerum (tevens O/Deken in de Hoofdraad), meningsverschillen in de Confrerieraad, strubbelingen in de Fundatieraad, politieke inmengingen en veten in de Gilderaden en onderlinge twisten tussen de verschillende stamvertakkingen in de Geslachten zelf, ondermijnden het Confrerieleven. Rond dat tijdstip vielen bepaalde dokumenten uit het Sweertsarchief in handen van de Vrije Raad (enkele hiervan kwamen via Jean Marie Lowet-Oury, pas rond 1970 terug in het bezit van de heropgerichte gilde der Gulden Lelie.

Zo zag de toestand er uit rond 1865 toen het drama voltrokken werd. Het was een voldrohgen feit ~~worden zonder uitweg~~. De zaken waren gebeurd en zij waren onherroepelijk. Aan de Hoofdraad bleef alleen over, de fouten van hun eigen beheer te ontdekken en dat gebeurde pas veel later.

8. Het einde

In 1865 wegens de botsing van de Collateurs tegen hun Provisor in de Fundatieraad, nopens het bevestigingsrecht der studiebeurzen, eigende de Provinciale Commissie van Brabant, zich het Provisorschap toe over de rijk bedeelde familiestichting, waardoor de Confrerie veel van haar luister verloor. De Fundatieraad werd ontbonden en dat gaf aan de vijanden van de Confrerieraad de gelegenheid, hun plan verder uit te werken. Zij verweten de Hoofddeken Norbert Lintermans, zijn overdreven Leliegezindheid (noteer dat ook hij, net zoals Vandertaalen, langs moederskant tot de Gulden Lelie behoorde), terwijl aan de Onderdeken Pastoor Charles Van Nerum, het verwijt werd gericht dat hij in de Confrerieraad een dictatoriale en pastorale politiek voerde, om alle macht in een en dezelfde clan te houden.

Enkele tijd later, rond 1866, diende Eugene Dewilde die het drama zag naderen en buiten alle geschillen wilde blijven, zijn ontslag in. De Merelstam stelde een nieuwe kandidaat voor, hetgeen aan Pierre Dewilde de kans gaf te verklaren, dat het Merelgeslacht zich volledig uit het Confrerieleven terug trok. De Klaverstam, op zijn beurt, had door de afscheuring van Putzeys en zijn vrienden, zijn meest invloedrijke personen verloren en begon oud en moe te worden. In de Sweertsalliantie waren nog alleen Deken Servais Sweerts en Griffier-comptorist Vandertaalen overgebleven.

En ten slotte in de Hoebancx-Struysgilde hield nog slechts de familie Lintermans stand, terwijl bij de Gulden Lelie ook verschillende leden zich terug trokken.

De ontbinding van de Confrerie der V Geslachten van Hoegaarden was nakend. De zaak werd voor de Ereraad gebracht. De Grote Raad werd opgeroepen, maar zeer gering was de opkomst, alleen Norbert en Jozef Lintermans voor de Hoebancx-Struysalliantie, Servais Sweerts en Henri Vandertalen voor de Sweertsen (geen enkele afstammeling uit de Merel) en Pastoor Van Nerum met Edouard Van Nerum voor de Lelie.

Na veel pallabel zonder resultaat, werd een bedenktijd van 15 maanden voorgeschreven. Maar na afloop was er nog geen enkele verbetering ingetreden. In 1870 kwam de Raad terug bijeen en de Hoofd-Eredekens Graaf d'Aarschot sprak in het lokaal. " 't Cleyn Paradis" de ontbinding der Geslachten uit.

De Gulden Lelie, in de persoon van Pastoor Charles Van Nerum, gevolgd van Vandertaalen en Lintermans, weigerden de ontbinding te erkennen en besloten desnoods, om met de Leliegilde en een paar Sweertsen, de Confrerie der oude Schepenfamilies voort te zetten.

Zo bleven de enkele trouw gebleven families, gedurende een confusietijd van een dertigtal jaren, de tradities van hun voorouders verder zetten, maar op het einde der eeuw wisseling trad ook hier een vervalperiode in, waardoor de Leliegild rond 1908 teloor ging.

Edouard Van Nerum, de laatste Deken der Leliegilde, die het einde van de Confrerie heeft meegemaakt, vertelde alles aan zijn kleinnicht Leontine Van Nerum uit het Nieuwhuys, waar ook het familie-archief bewaard bleef tot betere tijden. Zij kende de geschiedenis der ontbinding van buiten zoals een gebed en het is dank zij haar, dat wij heden deze droevige toestand, in al zijn bijzonderheden kennen.

De diepere oorzaken van de ontbinding werden later opgezocht, opdat zij zich bij de heroprichting van het gildeleven, niet meer zouden herhalen. Deze oorzaken waren :

- 1° de oorlog onder de twee Sweertsstammen, inzonderlijk veroorzaakt door :
 - a) het machtsverlangen van de ingehuwde takken bij de Merel
 - b) de gegeven voorkeur aan de Klavertelgen, om de Hoegaardse politievoering te dienen
- 2° het ontstaan van de Vrije Raad, ingevolge de politieke strijd tussen katholieken en liberalen (Clan en Club)
- 3° de inmenging van de Gulden Lelie (complot en intriges ten gunste van hun beschermelingen.

Art. 481 : NEDERDALING IN DE CRYPTÉ

Op 28 april 11. greep in het kader der V Geslachten ten een ongewoon gebeuren plaats. Een afvaardiging uit de Lelie-, de Klaver- en de Zwaardgilde kwam in het museum samen, om de resten van het stoffelijk overschot van Carolus Van Nerum en Hubertus Sweerts in een schrijn te plaatsen, vergezeld van een perkament waarop de oorzaak van deze gebeurtenis stond vermeld (zie FS art. 476). Nadat de confriesekretaris lezing had gegeven van het perkament, legden de Hoofd- deken, gevolgd van alle tegenwoordigen, hun deel in het schrijn.

Vandaar begaven de nakomelingen uit de Geslachten zich naar de St Gorgoniuskerk, waar een kleine lijdienst plaats greep. Juist te 15,17 u. daalde de Hoofddeken en zijn gevolg in de Crypte neer, waar het schrijn werd bijgelegd, in de 12e bovennis (rechts van Lucia Schepers). Een vroem bezoek werd gebracht aan de graven der voorouders uit de Geslachten, waaronder :

- Pastoor Henricus Sweerts + 1785, broeder van Hubertus Sweerts, (rustend in de 5e bovennis)
- Dorothea Van Nerum +1814, kleindochter van Carolus Van Nerum, (rustend in de 8e bovennis)
- Lucia Schepers +1789, eerste vrouw van Ant. Balth. Sweerts, (rustend in de 11e bovennis)
- Angelina Sweerts +1765, vrouw van Servaes Sweerts, (rustend in de 1e ondernis)
- Henri Sweerts +1768, zoon van Ant. Balth. Sweerts en Lucia Schepers, (rustend in de 4e ondernis)
- Philomena Sweerts +1788, (rustend in de 8e ondernis)
- Barbara Sweerts +1778, vrouw van Carolus Van Nerum, (rustend in de 10e ondernis)
- Servaes Sweerts, broeder van Hubertus en Barbara Sweerts, +1779 (rustend in de 11e ondernis)
- Barbara Van Osmael +1782, vrouw van Hubertus Sweerts, (rustend in de 16e ondernis).

Na deze plechtigheid in de kerk van Hoegaarden, ging het naar het Rusthuis (familiestichting), waar ter herinnering aan de bijzetting in de crypte, een koperen kruisbeeld op voet, met begeleidende symbolen, uit de 18e eeuw, door Hubert Van Nerum en zijn echtgenote, aan de kapel werd geschonken. Een gezellig samenzijn besloot deze onvergetelijke gebeurtenis, die in de annalen der Geslachten eeuwig zal bewaard blijven.

o o o

Langs deze weg danken wij oprecht het Bisdом van Mechelen en de Dekен Vandervelpen uit Hoegaarden, voor de toelating en medewerking die zij aan deze vrome plechtigheid verleenden.

ART. 482 : DE DAG DER V GESLACHTEN

Op zaterdag 6 oktober 1979 gaat in het Nieuwhuys-museum te Hoegaarden, de traditionele driejaarlijkse DAG DER V GESLACHTEN door. Alle afstammelingen uit deze Geslachten worden hierop uitgenodigd.

PROGRAMMA

INTRODUCTIE

- 15,45 uur : Bijeenkomst in het museum (1)
Plaatsbezetting en intrede van de Raad der Ouderen
Welkom aan alle stamgenoten
Uitdeling van de stamlinten (2)

CONFRERIEFEEST - Deel I

- 16,15 uur : Bekrachtiging der intronisatie van de Dekens der Sweerts-
en Hoebancx/Struysgilden (3)
Instelling der Orden van de Groene Klaver en van het Zilver-
ver Zwaard (4)
Ridderverheffing van Jozef I en Marcel I in de Orde van
hun Geslacht, met toekenning van blazoën
Schenking van nieuwe gildevlaggen aan de Groene Klaver
en het Zilver Zwaard
Heildronk op de nieuwe Dekens en vlaggen
Bezoek aan het museum en de stand der V Geslachten (5)

FEESTMAAL

- 17,30 uur : Koude gildeschotel (6)
Tombola (7)

CONFRERIEFEEST - Deel II

- 18,15 uur : Aanvulling van het Aardenschrijn (8)
Herinstelling van het Keurheerschap der Huizen Sweerts,
Van Nerum en Hoebancx (9)
Ondertekening van het Guldenboek
Diaprojectie (10)
Confrerievergadering (11)
Ere aan het bierbrouwend voorgeslacht
Slotrede

Verklarende voetnoten :

- (1) Ingevolge de wens van onze Hoofddelen, zal geen enkele afstammeling uit de oude familie-gilden op het feest ontbreken en zal iedereen stipt op tijd komen.
- (2) de stamgenoten zullen ieder een herkenningsslint ontvangen volgens de kleur van hun stam; groen voor de klavers, goud voor de lilies, rood voor de zwaarden (zulks ter onderscheiding met de Struysen), zwart voor de merels en zilver voor de Struysen.

- (3) het betreft hier Jozef Sweerts en Marcel JOSEPH, die bij de kroning van Robert I tot Deken van hun onderscheidenlijke stammen werden verkozen, maar waar van nu de officiële bekrachtiging komt.
- (4) Zulks zal geschieden naar het voorbeeld van de in 1963 ingestelde Orde der Gulden Lelie.
- (5) Met het doel om toe te laten, de tafels in gereedheid te brengen voor het feestmaal.
- (6) tomaten met garnaal enz... enz...
- (7) wie prijzen (grote en kleine) heeft voor de tombola, wordt vriendelijk verzocht, ze voor 15 sept. kenbaar te maken aan het Sekretariaat, Laquisstr. 44 te 1140 Brussel tel. 02/7348163. Wij danken de milde schenkers bij voorbaat.
- (8) In 1967 werd een familieschrijn ingesteld, als blijvend symbool van onwankelbare verkleefdheid aan de vadergrond. De afstammelingen brachten een weinig aarde (ongeveer een luciferdoosje) mede, van de streken waar hun geslacht wortel schoot, waar stamgenoten geboren werden, leefden, werkten, goede en slechte tijden doormaakten, hun naam hoog hielden en stierven. Wie zulks nog niet heeft gedaan, wordt beleefd verzocht het voorbeeld van hun voorgangers te volgen.
- (9) Raadpleeg hieromtrent zeer aandachtig "Familieschoon" art. 463.
- (10) Kroningen van Ouderdomsdekens, verloop van gildedagen, ceremonis en laatste nederdaling in de crypte.
- (11) Overzicht van het Confrerieleven sedert haar heropstanding in 1971 en vooruitzichten voor 1980 (200 jaren gildeleven, Millennium van het Luiks Prinsbisdom en Hoegaarden 1000).

BELANGRIJKE MEDEDELING

De inschrijvingen tot het bijwonen van het Feest der Geslachten, moeten met vermelding van namen, aantal vergezellende stamverwanten en gestorte som, uiterlijk voor 15 september toekomen op het Sekretariaat der Geslachten.

De prijs per persoon (koude schotel en deelnemingskosten inbegrepen) bedraagt : 150 fr.

De betalingen dienen eveneens voor 15 september te worden gedaan op prk nr. 000-0895026-07 van de Confrerie der V Geslachten van Hoegaarden.

Opgepast, 6 oktober wordt een hoogdag voor de Geslachten.

Art. 483 : LA JOURNÉE DES LIGNAGES

Le samedi 6 octobre 1979 aura lieu au Musée de Hougaerde, la journée traditionnelle des V Lignages. Tous les descendants de ces Lignages sont cordialement invités.

P R O G R A M M E

=====

INTRODUCTION

- 15,45 hrs. Rassemblement au Musée (1)
Mise en place et Entrée du Conseil des Anciens
Bienvenue aux membres lignagers.
Distribution des rubans distinctifs (2)

FÊTE DE LA CONFRÉRIE (1ère partie)

- 16,15 hrs. Ratification de l'intronisation des Doyens des gildes
Sweerts et Hoebanx/Struys (3)
Instauration des Ordres du Trèfle Vert et du Glaive
d'Argent (4)
Annoblissement de Joseph I et de Marcel I au titre de
Chevalier dans l'Ordre de leur Lignée, avec octroi du
blason.
Remise de drapeaux aux gildes du Trèfle Vert et du
Glaive d'Argent.
Toast aux nouveaux Chevaliers et drapeaux.
Visite au Musée et aux reliques des V Lignages (5)

BANQUET

- 17,30 hrs. Plat-froid (6)
Tombola (7)

FÊTE DE LA CONFRÉRIE (2ème partie)

- 18,15 hrs. Ajoute dans l'Ecrin de famille (8)
Re-établissement des Seigneurs-Électeurs des Maisons
Sweerts, Van Nerum et Hoebanx (9)
Signature du Livre d'Or.
Projection de diapos (10)
Réunion de la Confrérie (11)
Honneurs aux Ancêtres-Brasseurs
Finale

NOTES EXPLICATIVES

- (1) Suivant les vœux du Patriarch, aucun descendant des V Lignages manquera à la fête de Confrérie et chacun arrivera à temps.
(2) Les Lignagers recevront chaque un ruban distinctif, suivant la couleur de leur Lignée; vert pour les Trèfles, or pour les Lis, rouge pour les Glaives, noir pour les Herbes et argent pour les Struys.

- (3) Il s'agit de Joseph Sweerts et de Marcel JOSEPH, qui lors du Couronnement de Robert I ont été sacrés Doyen de leur gilde, mais dont maintenant la ritification sera signée.
- (4) Suivant l'exemple de l'Ordre du Lis d'Or, fondée en 1963.
- (5) dans le but de pouvoir préparer les tables pour le banquet.
- (6) tomates aux crevettes etc....etc....
- (7) Les membres qui ont des prix (de toutes sortes) pour notre tombola, sont invités de prévenir le secretariat, rue du Raquis 44 à 1140 Bruxelles, tél. 02/7348163. Merci d'avance.
- (8) En 1967 fut réinstauré un écriin de famille, comme symbole de fidélité envers la terre ~~apaternellè~~ ~~rebes~~ descendants y ont glissés une petite quantité (grandeur d'une boîte d'allumettes), de terre, provenant des régions où leur branche a vécu, où les lignagers sont nés, où ils ont travaillé et où ils sont décédés.
Ceux qui n'ont pas encore ajoutés leurs parts, sont invités de bien vouloir suivre l'exemple de leurs prédécesseurs.
- (9) Consultez très attentivement "Familieschoon" art. 463.
- (10) Couronnement des Doyens, fêtes des gildes, cérémonies diverses et descente dans la crypte de l'église de Hougaerde.
- (11) Aperçu de la vie de Confrérie, depuis sa résurrection en 1971 et projets pour 1980 (200 ans vie de gildes, millénaire de la Principauté de Liège et Hougaerde 1000.)

AVIS IMPORTANT

Les inscriptions pour la fête des Lignages, doivent parvenir au secrétariat, au plus tard le 15 septembre prochain, en mentionnant les noms, le nombre de participants et la somme versée.

Le prix par personne (plat-froit et frais de participation y compris) s'élève à 150 fr.

Le paiement se fait avant le 15 sept. au ccp n° 000-0895026-07 de la Confrérie des V Lignages de Hougaerde.

Retenez la date du 6 octobre pour la grande fête des
V Lignages.

Confrerie der V Geslachten
van Hoegaarden

Het Confrerieleven

Vie de Confrérie

1741

Confrérie des V lignées
de Hoegaerde

FAMILIEBERICHTEN

Op 5 maart 1979 overleed te Leuven, Cesar STEENWEGEN, in de ouderdom van 52 jaar. Hij was de echtgenoot van Maria Taverniers en behoorde tot de stam der Gulden Lelie. De Confrerie biedt aan zijn vrouw en zoon, haar innige deelneming aan.

Op 22 mei 1979 stierf in het Rusthuis van Hoegaarden, de genaamde Jean Baptiste Sweerts, weduwnaaf van Marie Swellen. Hij was bijna 85 jaar oud en stamde uit de Groene Klaver. Hij was de oom van de Deken der Klavergilde. Aan zijn kinderen, klein- en achterkleinkinderen, biedt de Confrerie haar diep rouwbeklag aan.

Op 14 maart 1979 werd te Tienen, Veerle LOCHIE geboren, als derde kindje van Clement Lochie en Irène Swellen uit het Gulden Leliegeslacht. Proficiat aan de gelukkige ouders.

LE MERLE NOIR RENAIT

Après José Fobe et Eric Halflants, le Docteur Ignace de Wilde d'Estmael a également joint les rangs des V Lignages. Par ce fait la gilde du Merle Noir (descendants de Servais Sweerts) compte déjà trois fidèles. Espérons que d'autres vont suivre, pour au'ils puissent choisir eux aussi leur Doyen d'Age, pour sieger dans le Grand Conseil de la Confrérie, afin de ranimer la flamme de jadis.

DRINGENDE OPROEP

Wij richten een dringende oproep aan de Klaver, het Zwaard en de Merel, opdat zij hun stamgenoten zo snel mogelijk tot het Confrerieleven zouden betrekken, want in 1980 vieren de V Geslachten, de 200ste verjaring van de ingestelling van alle gildeleven.